

spiratornem području z nagla zatejanjem srčnega mišica i u z moćnim znaki plućnog edema. Kljub zdravljenju s kardiocini i antibiotiki bolnik 10. februara ob 14.30 preminul. Zaradi iznenadne smrti i želje, da se telo izumiri je bila istega dne vršena obdukcija, pri kateri je bil ugotovljen že omenjeni vzrok smrti. Obdukcija prav tako potrdila, da je Šepičnik umrl zaradi vseh pr navedenih boleznih.

Bivšega zagrebkega načelnika je od leta 1952, ko so pojavili prvi znaki bolezni, zdravilo skupno deset raz boljših jugoslovanskih zdravnikov i tujih inozemski s cialisti,

na vrhu. Vprašani so imeli tudi dužno zavedanje, da je v zvezi s tem pozval italijansko kršćansko demokracijo, naj prispeva za rešitev spora.

Takoj po svoji izvolitvi je nov predsednik predlagal, naj bi kancelar Raab izvoljen za domoljubnega predsednika stranke s sedežem in z volilno pravico v vodstvu stranke. Predlog je bil soglasno sprejet.

Coriško-beneški dnevnik

Temperatura včeraj: Najvišja temperatura 12 stopinj ob 11. uri, najnižja 1.8 stopinj nad ničlo ob 23. uri. Vlada je padla 30.4 mm dežja.

Danes, SOBOTA, 13. februarja
Kotlina
Sonce vzhaja ob 7.12 in zahaja ob 17.23. Dolžina dneva 10.16. Luna vzhaja ob 18.30 in zahaja ob 7.19. Jutri, NEDELJA, 14. februarja
Valentin

Potrebno je sodelovanje vseh slovenskih šolnikov za doseg skupnih ciljev in razvoj slovenskih šol

Poročilo predsednika, tajnika in blagajnika - Izvoljen odbor z enotno listo

V sredo popoldne so se člani Sindikata slovenskih šolnikov v Gorici sestali na svojem četrtm rednem občnem zboru. Zborovali so prvič v novem sedežu v Ulici Contavali št. 5.

Občnega zbora se je udeležilo zelo veliko članov; s pooblastitvijo pa bili zastopniki skoraj vsi. Ob petih je predsednik prof. Bednarik otvoril občni zbor z iskrenim pozdravom vsem navzočim in tudi tistim šolnikom, ki stoji še vedno brezbrzično ob strani tako važne stanovske organizacije. Posebej je pozdravil zastopnike tržaškega sindikata prof. Jeda, Umeka in Dobrolo. K besedi se je opredelil predsednik-tajnik tržaških šolnikov prof. Jez, ki je poudaril potrebo skupnega dela vseh slovenskih učiteljev in profesorjev v Italiji za doseg skupnih ciljev in razvoj šol v vseh treh pokrajinah, koder bivajo Slovenci.

Nato je prejel predsednik Bednarik k svoemu poročilu o lanskem delu organizacije in o bodočih smernicah. Predvsem je poudaril, da se letos stanovska zavest okrepila. Tudi številni člani se je zvišalo, saj obsega dve tretjini slovenskih učiteljev in profesorjev na Goriskem. Treba bi bilo le, da bi bolj obiskovali ne le društvene prostore in da se bolj navežajo strokovni in družinski stiki. Nadalje je oiskal delovanje obeh sindikatov na skupnih dvomesnih delegacijskih sejah. Marsikatera pobuda je prišla na dan, žal da se vse ne da uresničiti. Drugačen je pa tudi položaj šole in šolnikov v Gorici kot v Trstu. Pri starem in za nas tako pereč vprašanju uza konvencije slovenskih šol smo slišali o mnogih prizadevanjih in poteh odbora, toda zadeva je še vedno v začetni razpravi, čeprav so v parlamentu razdelili že troje različnih ali podobnih osnutkov. Treba pa bi naprej nadaljevali in se opreti na lastne moči, na se izvolijo ljudske predstavnike, da bo akcija za naše šolske pravice uspele.

Po kratkem poročilu o notranjem delu in pozivu, naj bi vsi s stvarno debato pokazali, da jim ne gre za kakršnokoli osebne ali skupinske cilje, ampak za obstoj in razvoj prepotrebne organizacije, je predsednik dal besedo odborniku prof. Hubertu Močniku za tajniško in blagajniško poročilo.

Poročeval je podal v u vodu precej lep in iz arca vzeti misli o ljubnosti do mladine in šole. Z njeno lastno vestnostjo je zbral in poročal o stanju slovenskih šol na Goriskem, od vrta do linceja. Razgledil je številno sliko o šolski mladini, učnih močeh ter o njih pravem in moralnem položaju. Sindikat in šolski odbor bosta morala v tem pogledu zarašiti se globoko brazde.

Tajniško poročilo je podal kakor smo že dejali, profesor Močnik, ker je tajnik prof. Humar še vedno bolan.

Pri blagajniškem poročilu je blagajnik izrekel globoko in utemeljeno željo, naj bi se članarina redno plačevala, ker je še vedno preveč zamudnikov. Brez skromnih prispevkov pa se tako idealna organizacija ne more uspevati.

Po kratki debati so bila poročila sprejeta. Izrazila se je želja, naj bi se čimprej predel skupno s tržaškimi kolegi.

Na kazenskem sodišču se je včeraj nadaljevala razprava proti veliki tihotapski skupini. Tudi tokrat je obramba poskušala doseči odločitev prosto, češ da odvetniki niso dobili v pregled akte in spise, ki jih je finančna intendenca poslala sodišču po zaključku preiskave. Javni tožilec je takoj odgovoril, da je po vseh spisih in vse gradivo vedno na razpolago obrambi. Noto je sodni zbor odšel v sejo.

Po daljšem posvetovalju je predsednik sodišča sporočil, da se razprava nadaljuje, ker zahteva obramba ni utemeljena.

Na dopoldanskem razpravi je predsednik sodišča prebral tudi pismo, ki mu ga je poslal oboževalec Dubravac iz Sv. Duhovca. Zanimajo ga vsako leto, ko odvetniki niso dobili v pregled akte in spise, ki jih je finančna intendenca poslala sodišču po zaključku preiskave. Javni tožilec je takoj odgovoril, da je po vseh spisih in vse gradivo vedno na razpolago obrambi. Noto je sodni zbor odšel v sejo.

Po daljšem posvetovalju je predsednik sodišča sporočil, da se razprava nadaljuje, ker zahteva obramba ni utemeljena.

Na dopoldanskem razpravi je predsednik sodišča prebral tudi pismo, ki mu ga je poslal oboževalec Dubravac iz Sv. Duhovca. Zanimajo ga vsako leto, ko odvetniki niso dobili v pregled akte in spise, ki jih je finančna intendenca poslala sodišču po zaključku preiskave. Javni tožilec je takoj odgovoril, da je po vseh spisih in vse gradivo vedno na razpolago obrambi. Noto je sodni zbor odšel v sejo.

Po daljšem posvetovalju je predsednik sodišča sporočil, da se razprava nadaljuje, ker zahteva obramba ni utemeljena.

Na dopoldanskem razpravi je predsednik sodišča prebral tudi pismo, ki mu ga je poslal oboževalec Dubravac iz Sv. Duhovca. Zanimajo ga vsako leto, ko odvetniki niso dobili v pregled akte in spise, ki jih je finančna intendenca poslala sodišču po zaključku preiskave. Javni tožilec je takoj odgovoril, da je po vseh spisih in vse gradivo vedno na razpolago obrambi. Noto je sodni zbor odšel v sejo.

Po daljšem posvetovalju je predsednik sodišča sporočil, da se razprava nadaljuje, ker zahteva obramba ni utemeljena.

Na dopoldanskem razpravi je predsednik sodišča prebral tudi pismo, ki mu ga je poslal oboževalec Dubravac iz Sv. Duhovca. Zanimajo ga vsako leto, ko odvetniki niso dobili v pregled akte in spise, ki jih je finančna intendenca poslala sodišču po zaključku preiskave. Javni tožilec je takoj odgovoril, da je po vseh spisih in vse gradivo vedno na razpolago obrambi. Noto je sodni zbor odšel v sejo.

Po daljšem posvetovalju je predsednik sodišča sporočil, da se razprava nadaljuje, ker zahteva obramba ni utemeljena.

Na dopoldanskem razpravi je predsednik sodišča prebral tudi pismo, ki mu ga je poslal oboževalec Dubravac iz Sv. Duhovca. Zanimajo ga vsako leto, ko odvetniki niso dobili v pregled akte in spise, ki jih je finančna intendenca poslala sodišču po zaključku preiskave. Javni tožilec je takoj odgovoril, da je po vseh spisih in vse gradivo vedno na razpolago obrambi. Noto je sodni zbor odšel v sejo.

Po daljšem posvetovalju je predsednik sodišča sporočil, da se razprava nadaljuje, ker zahteva obramba ni utemeljena.

Na dopoldanskem razpravi je predsednik sodišča prebral tudi pismo, ki mu ga je poslal oboževalec Dubravac iz Sv. Duhovca. Zanimajo ga vsako leto, ko odvetniki niso dobili v pregled akte in spise, ki jih je finančna intendenca poslala sodišču po zaključku preiskave. Javni tožilec je takoj odgovoril, da je po vseh spisih in vse gradivo vedno na razpolago obrambi. Noto je sodni zbor odšel v sejo.

Po daljšem posvetovalju je predsednik sodišča sporočil, da se razprava nadaljuje, ker zahteva obramba ni utemeljena.

Na dopoldanskem razpravi je predsednik sodišča prebral tudi pismo, ki mu ga je poslal oboževalec Dubravac iz Sv. Duhovca. Zanimajo ga vsako leto, ko odvetniki niso dobili v pregled akte in spise, ki jih je finančna intendenca poslala sodišču po zaključku preiskave. Javni tožilec je takoj odgovoril, da je po vseh spisih in vse gradivo vedno na razpolago obrambi. Noto je sodni zbor odšel v sejo.

Po daljšem posvetovalju je predsednik sodišča sporočil, da se razprava nadaljuje, ker zahteva obramba ni utemeljena.

Z občnega zbora Sindikata slovenskih šolnikov v Gorici. Na sliki volilna komisija s predsednikom prof. Andrejem Makucem pri delu

Občni zbor PSI v Gorici

Razpravljali so o pripravah za bližnje upravne volitve

Zadovoljstvo zaradi uspeha Delavske zbornice CGIL pri volitvah notranje komisije v SAFOG

Tiskovni urad sekcije center Italijanske socialistične stranke v Gorici izdal poročilo o občnem zboru sekcije, ki je bil v četrtek 11. februarja zvečer. Med številnimi vprašanji o katerih so razpravljali prisotni člani, je bilo tudi vprašanje prihodnjih občinskih volitev in v ta namen so ustanovili koordinacijski odbor, ki bo povezoval sekcije v okviru naše občine in izdelal politično občno platformo kot pripravo na bližnje volitve v občini.

Občni zbor sekcije center je izrazil zadovoljstvo nad od.

Izpred okrožnega sodišča

Pred sodniki šoferji tovornikov in tihotapei jugoslovanskih cigaret

Šoferje so obsodili, ker niso podpisali dobavnice - Dve obsodbi zaradi tihotapstva jugoslovanskih cigaret

Ker nista podpisala dobavnice, iz katerih je razviden izvoz blaga, sta bila obsojena včeraj dva šoferja tovornikov, in sicer 23-letni Severino Marson iz Tortone in 44-letni Giuseppe Pastore iz San Piera. Omenjena kamionista sta morala izročiti mehanični delavni industrijskega podjetja E. Passero in Co. v Trzinu dva tovora strojnega olja, in sicer 2387 kg in 2992 kg. Finančni stražniki so pri običajnem pregledu na sedežu podjetja, ki ga ima E. Passero v Trstu, ugotovili 8. maja 1958, da sta bili dobavnici v redu izdani 14. septembra 1957. Na dobavnicih pa sta kot že rečeno manjkala podpisa obsojenih šoferjev. Ker zakon za takšne pomanjkljivosti predvideva precej visoke kazni (od 50.000 do 1 milijona), so ju prijavili sodišču.

Omenjena Marson in Pastore sta se izgovarjala, da nista podpisala dobavnice, ker sta na to pozabila in ker je v zadevni zakon stopil v veljavo le nekaj dni prej in zato nista bila poučena, kaj morata narediti. Ti izgovori niso pomagali in sodišče ju je obsodilo vsakega posebej na plačilo 100.000 lir globe in plačilo sodnih stroškov. Kazen jima je odpuščena. Brnil je dr. Blessi.

Za popolnoma enak prekršek sta se morala zagovarjati tudi druga dva šoferja tovornika: 30-letni Severino Marson in 25-letni Antonio Pozzato in Sandrigo (Vicenza). Tudi onadva sta pozabila podpisati dobavnice za tovor 2235 kg mineralnega olja, ki sta ga prepeljala iz Trsta v Trzin. Z avtostopom avtoprevoznikega podjetja "Girardini" iz Sondriga sta olje nalozila pri Esso Standard Italijani pri Sveti Soboti v Trstu in bi ga morala izročiti podjetju Solvay v Trzinu. Podobno kot v prejšnjem slučaju so tudi to finančni stražniki ugotovili, da dobavnici ni podpisani in se torej ne ve, če je bil tovor res izvožen ali ne. Šoferja tovornika sta se izgovarjala, da sta verjetno pozabila na to, da morata podpisati. Izjavila sta celo, da jima je podjetje "Girardini" se posebej naročilo, da morata paziti na te zadeve. Sodišče ju je obsodilo vsakega na 50.000 globe in plačilo sodnih stroškov. Tudi njima je kazen odpuščena. Brnil je dr. Blessi.

Zaradi tihotapstva se je moral braniti jugoslovanski državljani 41-letni Just Marusić iz Opatjege sela. Na obmejnem prehodu št. 18 so finančni stražniki ugotovili, da nosi možak s seboj nič manj kot 44 zavojčkov (0.880 kg) jugoslovanskih cigaret znamk International Star Ltd. Pri zaščitni ju je izjavil, da je hotel cigarete prodati, tako da bi se služil kakšno malenkost. Sodišče ju je zato obsodilo na plačilo 41.000 lir kazni plačilo sodnih stroškov in seveda zaplombo cigaret. Razsodba je pogojna in se ne vpiše v kazenski list. Brnil je dr. Sfiligoi.

Tudi 60-letna Rafaela Podbršić iz Vrtojbe je morala dati odgovor zaradi tihotapstva. 5. januarja 1959 je prekorčila mejo na obmejnem prehodu pri Sempetru. Finančarjem se je zdelo, da ima preveč polne žepe in zato so jo pozvali na osebno preiskavo. V plašču so našli 23 zavojčkov jugoslovanskih cigaret. Podbršićeva je izjavila, da je hotela cigarete prodati znaniemu, da bi dobila kakšno lito. Tudi njej so cigarete zaplenili in plačilo 20.000 lir globe. Kazen se tu-ja, da se bo razprava nadaljevala.

Bliža se mednarodni dan žena

Goriške priprave za proslavo 8. marca

Goriške žene bodo v Prosvetni dvorani dostojno proslavile pol stoletja svojega praznika

Letos bodo vse napredne žene na svetu se posebej slavno proslavile svoj praznik 8. marec; minilo je namreč pol stoletja od taktat, ko so v Ameriki žene-delavke odločno nastopile v obrambo svojih interesov in v nevarnih uličnih demonstracijah zahtevale tisto enakopravnost, ki jim je po delovnem naporu in učinku tudi pripadala. Težavna je bila petdesetletna borba žene vseh kontinentov in vseh poklicev in ta borba se nadaljuje še danes, saj je žena-delavka, kot žena-gospodinja danes še vedno preveč zapostavljena njenemu delu in dano tisto priznanje, ki bi ga morala prejemati. Mnogi se celo v državi, kakor pri nas, kjer je bil priznanju enakopravnosti položaja žene, še vedno upirajo zakonom, ki so bili sprejeti v obrambo ženskih pravic, zato je potrebna nehna budnost in združen nastop vseh prizadetih, da se s praktičnim izvajanjem zakonov odstranijo vsaj najbolj vpijoče krivice.

Slovenske napredne žene so vsa leta po vojni praznovala ta tako pomemben mednarodni praznik in ta namen so izrazile tudi včeraj na objem sestanku, ki se je vršil na sedežu SPZ v Gorici.

Predvideva se, da bo osrednja proslava 6. marca pri Zlatem pajku v Gorici. Podrobnosti o petdesetletni proslavi prvega 8. marca bo moj javili kasneje.

Zdravniki ugotovili opekline prve in druge stopnje. V bolnici se bo moral zdraviti 15 dni.

Pri požaru v Ločniku 60.000 lir škode
Ob 12.45 so poklicali gasilce v Ločniku, kjer se je v U. Persoglia šteje 20 vnel senik, ki je last Marina Vidosa. Gasilci so imeli dve debeli uri polne roke dela, da so požar pogasili in preprečili nastajanje nove škode. Zgoraj sta dva stota sena, nadaljnjih 10 stotov pa se je pokvarilo. Po tega so zgoreli še 3 kvadratni metri stropa. Škoda znaša 60.000 lir. Oškodovanec je zavarovan.

Z nogami je padel v vrel vodo
V tovarni SILE na Tržaški cesti se je včeraj ob 11.55 ponesrečil 20-letni Giovanni Moratto iz Zdravčine. Na delu v tovarni je skupno s tovariši hotel izvelič iz kadi nekaj hladov, ko se mu je zdrnilo in je padel z nogami v vrelo vodo. Z rešilnim avtomobilom so ga prepeljali v civilno bolnišnico, kjer so mu zdravniki ugotovili opekline prve in druge stopnje. V bolnici se bo moral zdraviti 15 dni.

V Sovodnjah umrl Štefan Tomsic
V petek jutraj je umrl na svojem domu v Sovodnjah 77. letu starosti Štefan Tomsic po domače Stevce. Pogreb bo danes ob 15. uri izpred hiše žalosti na domače pokopališče.

Pokojniki je bil zelo zaveden Slovenec in močno cenjen med domačini. Bil je oče štirih sinov in treh hčera. Sin Stanko je izgubil življenje pri partizanih 1943. letu, sin Alojz pa je major v Jugoslovanski vojski. V njegovi družini so zelo zavedni Slovenci.

Medtem ko želimo pokojnika, da bi mu bila lahka domača gruda, na katero je bil tako močno navezan, izreka mo družini naše globoko sožalje.

V hrbtnico se je udarila
V civilno bolnišnico so včeraj ob 15.20 prepeljali z avtomobila 21-letno Marišo Zelencova kriza 21-letno Marišo Zelencova, barvna slikarica, sledi dokumentar "Portugalska".

Kino v Gorici
CORSO. 16.30: "Kraljica brez krunice". R. Schneider, C. Jurgens.
VERDI. 16.30: "Tiberjeve orglje". V. Chari, U. Tognazzi, A. Lane.
VITTORIA. 16.30: "Noč brez postave". R. Rijk, T. Louise.
CENTRALE. 17.15: "Trije č. balleroa", barvna slikarica, sledi dokumentar "Portugalska".
MODERNO. 17.00: "Gladiator".

MARKIC BORIS

PREŠERNOVA PROSLAVA

V NEDELJO 14. februarja ob 16.30 bo v Prosvetni dvorani na Verdievem korzu

Na sporedu je GOVOR, DEKLAMACIJE in PETJE
Vstopnina: sedež 100, stojlišča 50 lir.

PRIMORSKI DNEVNIK

UREDNIŠTVO
TRST-UL. MONTECCHI 6-II.
TELEFON 93-808 IN 94-638
Poštni predel 569

PODRUŽNICA GORICA
Ulica S. Pellico 1-II -
Tel. 33-82

UPRAVA
TRST - UL. SV. FRANCISKA 20 - Tel. 81-37-338

OGLASI
Cene oglasov: Za vsak mm v širini enega stolpca: trgovski 80, finančno-upravni 120, osmrtni 60 lir. - Mail oglas 30 lir beseda. - Vsi oglas se naročajo pri upravi.

NAROCNINA
Mesečna 480 lir. - Vnaprejšnja 1300 lir, polletna 2500 lir, celoletna 4800 lir - Nedeljska številka mesečno 100 lir, letno 1000 lir - Pošti takoj račun. Založništvo tržaškega tiska Trst 11-5374 - Za FRJ: ADIT, D25, Ljubljana, Sirova ul. 31, tel. 21-628. - Telesni račun pri Komunalni banki v Ljubljani 600-70/3-375.

Odgovorni urednik
STANISLAV RENKO
Tiska Tiskarski zavod ZTT Trst

Olajšave za investicije v industrijskih deželah

V prvih mesecih preteklega leta se je začelo uresničevanje skupnega tržišča šestih evropskih dežel. To je povzročilo precejšnje razburjenje v dotedanjih tako imenovanih mednarodnih gibanjih v Zapadni Evropi, zlasti zaradi določenih protislovij do ostalih dežel, ki so na tem, da se organizirajo v tako imenovani Mali coni svobodne trgovine (pri čemer je zainteresiranih sedem dežel). Ne le da med njimi še niso dosegli potrebnih rešitev, ampak se niti nobene napovedi v tem smislu. Optimisti predvidevajo, da se bo našel neki kompromisno splošno zapodnoevropski izhod, medtem ko po drugi strani pesimisti predvidevajo, da bo v Zapadni Evropi prišlo do neke vrste trgovinske vojne ali vsaj razkola.

Vse to se dogaja prav v razdobju, ko se zapadnoevropsko gospodarstvo v celoti nahaja v najboljšem gospodarski konjunkturi in ko je gospodarski položaj zelo ugoden. Naravno je, da je za vsakega najvažnejše to, da ima v svoji deželi takšno gospodarsko ekspanzijo, ki naj ohrani polno zaposlitev in omogoči povečanje nacionalne proizvodnje in dohodka. S tega zornega kota postaja vsa Zapadna Evropa zanimivo področje za investiranje. Dejansko so arhitekti skupnega tržišča imeli pred očmi ta sektor in so zato ustanovili Evropsko investicijsko banko, ki razpolaga s sredstvi ene milijarde dolarjev. Cilj ni le v tem, da se investira nasploh, ampak da se predvsem investira tam, kjer obstajajo posebno ugodni pogoji, predvsem tam, kjer je razvoj proizvodnih sil nižji.

Dasi so dežele Skupnega tržišča imele v letu 1955 871 dolarjev povprečnega nacionalnega dohodka na prebivalca na leto, to število skrivala velike medsebojne razlike. Na področju Pariza znaša to število 1400 dolarjev na prebivalca, v revnih predelih Južne Italije, Sicilije in Sardinije pa se celo giblje nekje okrog 300 dolarjev na prebivalca. Tu je razlog, da skoro v vsaki od teh šestih dežel obstajajo tudi posebni ukrepi, ki imajo namen spodbujati investiranje, da bi se na ta način postopno odpravila zaostalost teh dežel in dvignila proizvodnja, oziroma dohodek.

Skupno tržišče privlači ameriški kapital

Skupno tržišče šestih dežel žiri v določeni meri svoje okvire in postaja, po povečanih lastnih proizvodnih kapacitetah, vedno bolj racionalno in ekonomično. Tako večje tržišče — in to je najvažnejše — zahteva ekonomičnejšo delitev dela, specializacijo, serijsko in splošno množično proizvodnjo. Vse to pomeni zmanjšanje proizvodnih stroškov. Sprito tega so investicije v skupnem tržišču zanimive tudi za tuji kapital, predvsem za zasebni kapital iz ZDA. Tu se namreč pojavlja še nov dodatni razlog. Razlog je, da bo skupno tržišče ne samo primernejše za plaširanje blaga zaradi svoje velikosti, ampak da bo tudi v precejšnji meri zavarovano s protekcionistično carinsko politiko. Zato se tujim investitorjem izplača, da se znajdejo na cenejši strani carinskega zida, in zato se v Skupnem tržišču mnogo investira iz tujine. Te investicije so znane samo iz ZDA (in to samo za prvo polletje preteklega leta) okrog 225 milijonov dolarjev. To je precejšnja vsota, ki dokazuje, v kolikšni meri je sedanji položaj resen, kajti dolgoročno investiranje teži bolj tja, kjer je raven proizvodnih sil je višja, kot pa tja, kjer je nižja. Tako se povečuje obsega neekonomičnosti v svetu, ki je prav tako ena od najresnejših pojavov današnjega svetovnega gospodarstva.

Posebne olajšave

Zelo zanimiva je tudi okoliščina, da se investiranje v deželah Skupnega tržišča podpira tudi s posebnimi ukrepi vlad posameznih dežel. Njihov cilj je namreč v tem, da se investiranje vrši v določena področja, bodisi zaradi tega, ker so ta področja nezadostno razvita, bodisi zaradi tega, ker je v tem preusmerenje na novo proizvodnjo in ker obljuba višjih nezaposlene delovne sile. Prva taka splošna olajšava je ona, ki prihaja od evropske investicijske banke. Ta banka je pripravljena sodelovati pri pripravi načrtov, ki pa njeni najpomembnejši načini dela, v kolikor je ta načrt zdrav. To pomeni, da je investitorju zamenjen del sredstev, ki jih dobiva pod relativno ugodnimi pogoji.

Poleg tega pa v vsaki deželi veljajo tudi posebne olajšave, in Italiji na primer za investiranje na Jugu dežele. Podjetja so oproščena davkov za dobo desetlet let, državne banke ustanove dajejo dotacije do višine 20 odst. vrednosti novih naprav, dajejo se nato dodatna dolgoročna poso-

la, pa tudi posebne dotacije, ki morejo v nekaterih primerih doseči tudi 85 odst. skupnih investicij, posebne olajšave pri plačanju prevoznih stroškov in prav tako tudi davkov in dodatkov na davek. V Franciji obstaja 34 akreditiranih področij, kjer morejo državne dotacije za investicije znašati do 11 odstotkov. Poleg tega obstajajo tudi področja, kjer se obnovljajo stare industrije; te so zelo privlačne, ker tu že obstaja delovna sila in stanovanjski prostori. Poleg tega pa morejo dotacije in druge olajšave doseči tudi polovico vrednosti investicij. V Belgiji, na področjih, kjer se zapirajo rudniki (Borinage) se dajejo dotacije, davčne oprostitve in dodatno financiranje z nizko obrestno mero (celo samo 1 odstotek na leto). V Luksemburgu morejo tuji investitorji doseči posebne pogoje v sistemu olajšav za posamezna nova podjetja. Na Nizozemskem je zlasti razvita praksa, na podlagi katere nudijo posebne in ugodne pogoje tujim, zlasti ameriškim investitorjem. Priznavajo se davčne olajšave, nato pospešena amortizacija, poleg tega pa še 4-odstotni letni odpis vrednosti kapitala. Če se investira v določena, zlasti poljedelska področja, tedaj se dajejo dotacije, ki krijejo do 30 odst. gradbenih stroškov in do polovice vrednosti zemljišča. Celotno v Zapadni Nemčiji priznavajo v tem poslednjem času posebne olajšave za nove in tuje investicije. Te olajšave se razlikujejo po področjih in okrajih, pa tudi po občinah.

Navedeni podatki, ki je delno zjemajo to stvarno, najbolj kažejo, kolikšni napor se vrše danes v Zapadni Evropi, zlasti pa v deželah Skupnega tržišča, da bi se prireglo čimveč kapitalov in da bi to bila pot za rešitev zaostalosti ali industrijske obnove v posameznih krajih. Sprito tega je moč pričakovati, da bodo velike ameriške investicije imele tudi s strani pomembnih stimulans in podporo.

Radio in televizija

Sobota, 13. februarja 1960

Radio Trst A

7.00 Jutranja glasba in koledar; 7.30 Lajka glasba in bečke; 11.30 Indro Montanelli, italijanski časnikar; 12.10 Za vsakogar nekaj; 12.45 V svet kulture; 12.55 Orkester Andre Kosteianca; 13.30 Lajka glasba; 14.45 Italijanski akvar; 15.00 Koncert operne glasbe; 15.30 Koncert operne glasbe; 16.00 Koncert operne glasbe; 16.30 Koncert operne glasbe; 17.00 Koncert operne glasbe; 17.30 Koncert operne glasbe; 18.00 Koncert operne glasbe; 18.30 Koncert operne glasbe; 19.00 Koncert operne glasbe; 19.30 Koncert operne glasbe; 20.00 Koncert operne glasbe; 20.30 Koncert operne glasbe; 21.00 Koncert operne glasbe; 21.30 Koncert operne glasbe; 22.00 Koncert operne glasbe; 22.30 Koncert operne glasbe; 23.00 Koncert operne glasbe; 23.30 Koncert operne glasbe; 24.00 Koncert operne glasbe.

Nacionalni program

11.00 Radijska slova; 11.35 Simfonija glasba; 12.00 Concertino štev. 3 za violo, cimbal in godala; 12.10 Popovske dneve; 12.25 Glasbeni album; 12.55 Napoved vremena za ribe; 13.00 Oddaja za bolnike; 13.30 Tečaj nemškega jezika; 14.00 Juturni šport; 14.10 Italijanska folklorna glasba; 20.00 Veselje popevke; 21.00 Carobna piščal; 21.20 Gunther Eich; 21.30 Juturni zvižgi.

II. program

10.00 «Elegantissimo»; 15.00 Music Mercury; 15.40 Ploče Durium; 16.00 Nikita Magalov igra Chopinove skladbe; 16.20 Fantazija motivov; 18.35 Plesite z nami (Vis Radio, «Champs» in Stanley Black, ansambli in pevec Duke-Rox B. Zolzi; 19.00 Koncert operne glasbe; 20.00 Večerni koncert (Corelli, Schuman, Hindemith); 21.30 Concerto (Bach, Cherubini).

III. program

17.00 Haendel, Haydn, Mozart (pianist Wilhelm Backhaus); 18.30 Cantata od Baroka do Arkanide; 19.00 Desetletni načrt za gospodarski razvoj Sardinije; 20.00 Večerni koncert (Corelli, Schuman, Hindemith); 21.30 Concerto (Bach, Cherubini).

Slovenija

8.05 Izbrani zabavni melodiji; 9.25 Paganini — Liszt, virtuozna skladatelj F. Liszt; Meisost valček (Edith Farnadi, klavir) — N. Paganini; Capriccio v Es-duru št. 14; C.

Koper

Poročila v slovensčini: 7.30, 13.30, 19.00.
Poročila v italijanščini: 6.30, 12.30, 17.15, 19.15, 22.30.
12.00, 12.50 Glasba po željah; 13.40 Kmetijska oddaja; Odd.

Ivan Generalić: PETELIN NA STREHI (olje na steklu, 1956)

Od 20.000 dolarjev pokojnine do 100.000 dolarjev «plače»

Generali, admiral, polkovniki v ameriški vojni industriji

Posebna kongresna komisija proučuje poslovanje družb, ki oskrbujejo vojsko

Douglas Mac Arthur, ameriški general in komandant okupirane Japonske, pred katerim je kapituliral cesar Hirohito, je nedavno slavil osmdesetletnico svojega življenja. Ob tej priliki so mu mnogi čestitali, pa tudi od predsednika Eisenhowerja je dobil zelo laskave čestitke. V tisku je bilo poudarjeno, da slovit general dobi 20.000 dolarjev letne pokojnine (nad milijon lir mesečno), toda prejema še 68 tisoč dolarjev (nad 42 milijonov lir) na leto kot predsednik industrijske družbe Sperry Rand Corporation. Malo je ameriških generalov in admiralov, poznanih iz druge svetovne vojne, ki še nosijo vojaško uniformo, kljub temu pa niso vsi tako stari kot Mac Arthur. Vsi ti veterani so se prav gotovo predčasno umaknili v zasebno življenje, prav zato, da bi si poiskali mesto na vodilnih položajih v industrijskih družbah. Generala, ki bi nekaj pomenili, pa še ni prevzel ravnateljstva mesta v industriji, smatrajo za nesposobne ali fanatike uniforme. Mogli bi misliti, da industrijske družbe navdajajo patriotska čustva hvalnozvesti in da iz takih plemenitih pobud stajajo visoke položaje na razpolago junakom iz vojne. Dejansko pa gre za nekaj drugega. Zelo dolgo je na dnevnem redu vprašanje odnosov med velikimi industrijami, ki delajo za vojaška ministrstva, in visokimi oficirji, ki imajo odgovorne položaje v teh ministrstvih. Dasi ne izključujejo, vendar pa se v veliki meri z osebimi veliki sklepi velike kupuje to pa nas močno spominja na pregovor «Roka roko umije».

Preteklega poletja je prišlo do škandala. O tem se je pisalo tudi v tisku. Neke velika tovarna vojaških letal je postavila na Bahamskih otokih, nasproti Floridi, toda pod angleško upravo, svoje oporišče za sprejemanje najvišjih funkcij ministrstva vojske. Podjetje je zgradilo razkošen hotel, igranje za golf, omislilo si je veliko število jahalnih konj in uvedlo prvostopenjski komfort za svoje goste — prijatelje. To se je tovarni tudi plačalo. Kakšen mesec kasneje je dobila naročilo za veliko število letalskih motorjev, faktura pa je znašala nekaj sto milijonov dolarjev. O tem se je začelo govoriti. Ugotovilo se je, da družbi ni težko sklopiti takih kupelj, ne samo zato, ker ima prijatelja v Pentagonu, ampak tudi zato, ker je nastala duca upokojenih generalov in polkovnikov ameriškega letalstva. Ti njeni visoki funkcionarji so povezani z onimi, ki so se v uniformi, poleg tega pa poznajo do potankosti vse tajne v vojski in ministrstvih.

Pretekle jeseni je bilo o teh pojavih govora tudi v ameriškem Kongresu. Nekateri osebe so celo poklicali na zaslišanje. Ustanovili so tudi posebno preiskovalno komisijo, s poslancom demokratske stranke Edwardom Herbertom na čelu, ki mora temeljito proučiti poslovanje vseh družb, ki se pečajo z oskrbovanjem vojske. V preteklih dneh so objavili rezultate te preiskave.

Ugotovljeno je bilo, da je v okrog sto raznih večjih in manjših družbah, ki so na kakršen koli način odvisne od državnih nabav v vojaške namene, nad 800 bivših generalov, admiralov ali polkovnikov. Ti bivši vojski so ali predsedniki ali člani upravnega sveta, oziroma generalni direktorji. Teh sto družb zajema 80 odstotkov vseh vojaških naročil, od letalskih motorjev in raket do čevljev, uniform ali piva za vojaške kantine. To znaša letno okrog 35 milijard dolarjev. Gre torej za ogromne vsote.

Smatrajo, da bi te vsote bile znatno manjše, če bi se na vodilnih položajih v industrijskih družbah ne nahajali generali in admiralji v pokloju, ker te družbe lažje vzdržujejo svoje monopolistične pozicije z neposrednimi osebnimi stiki med upokojenimi generali in aktivnimi generali na odgovornih položajih, s tem da odprade možnost konkurence in znižanja cen, hkrati pa se tudi plasirajo taki proizvodi, ki v nekaterih primerih sploh niso potrebni. Nedavno so objavili prav senzacionalne podatke o neuporabnem in odvečnem materialu (zlasti za letala), ki so ga plačali s sto in sto milijoni dolarjev.

Domneva se, da gre pri tem tudi za primere najnavadnejšega kupovanja na podlagi «kuverte»; toda to je v sedanjem sistemu korupcije manj nevarno od perspektive, ki se odpira aktivnim generalom in admiralom, da se v dogledni prihodnosti dobro plasirajo v tiskar, katere sedaj favorizirajo.

Kongresna preiskovalna komisija je napravila dve stvari: predvsem je izdelala temeljit popis vseh visokih oficirjev, ki so zavzeli vodilne položaje v industriji, pri vsakem imenu pa je dodala tudi višino njegovih prejemkov. Tako je ugotovila, da nekateri oficirji prejemajo, poleg pokojnine, tudi do 100.000 dolarjev (nad 60 milijonov) letno. Poleg tega je komisija pripravila tudi predlog zakonskega osnutka, na podlagi katerega se v bodoče ne bo moglo zaposliti na vodilnih mestih v industrijskih družbah oseb, ki zapuščajo vojsko, pred potekom dveh let po njihovi upokojitvi. Do sedaj se je namreč dogajalo, da so si nekateri generali in admiralji najprej našli mesto, nato pa iz zdravstvenih raz-

Zgodovinsko-toponomastična razprava

Nekdanje slovenske naselbine v Furlaniji

Imena teh krajev izhajajo iz rimskih oznak, kakor Teor iz Tegovium, Rivalta iz Ripalta, Rivarotta iz Riva rupa, Drilassa iz Rivus lassus, Sivigliano od družinskega imena Sevilii, ali iz slovenskih naselbin, kakor: Prečnik, Rivinjan iz ravnina, Isernik iz Jezernik, Sterp, Selo, Belgrad, Blavec (Plavec), ali iz nemškega, kot Ariansberg, Muenchenberg. Bochumberg in Warm: vse to z ozirom na plemensko pripadnost skupine naseljenec, ki so se tu naselili, ali po prvih motgatih, ki so postavili utrjeno mesto.

Oglejski patriarhi so ob prvi slovesne blagoslovitve oglejske bazilike 13. julija 1031 imenovali v posebni listini —

sta in se so pomikali s dolni od morja (lagun) v usta tja, zlivajočih se rečic ter prodrali v notranost. Ko so prišli na določen kraj, ki je bil znan primeren, so mu dali navadno ime selišča, ki jih je spominjalo na ono v prejšnji domovini, tudi če ni ustrezalo krajevni obliki zemeljske površine. Če pa je imela reka ali kraj že prej svoje ime, so ga ohranili in ga priključili po svoje. Tako so nastala slovenska krajevna imena: Prečnik, Rivinjan, Selo itd. Natatneje bomo o tem govorili pozneje. Ti priseljenici so tu čistili gozdove in pripravljali zemljo oranico in jo obdelovali skozi stoletja. Pokrajina je tako dobila posevno drugačno lice.

Da so se Slovenci naselili tod šele v IX. stoletju, je tudi razumljivo in zgodovinsko točno, ker se koj po prihodu na Furlanijo, v sedanjo Benečijo, niso mogli naseliti tam za stalno, ker so bili — kot je znano — večkrat odgnani in so potem ponovno prodrli tja. Leta 717 so na primer Slovenci z velikim številom bojevnikov zasedli Furlanijo, toda vojvoda Pemon jih je s svojimi moči izbežal in jih odgnal. Da bi jih ohranil svoje bojevnike in uradnike, je Pemon kasneje sklenil s Slovani mir, in od takrat so Slovenci bolj spoštovali Furlane. Ratki, Pemonov sin, je kasneje Slované napadel, ker niso hoteli več plačevati davka, ki ga je njegov oče doleščal leta 737. Ob tej priliki so opustili s Slovenci naseljeno Kranjsko, iz tega izhaja, da na tem področju Furlanije del časa ni bilo miru in stalnega življenja, to pa velja zlasti za gornji del, ki ni bil tako zaraščan z gozdom kot južni — «bassa friulana». Tako je tudi razumljivo, da te naselbine niso mogle obstajati pred IX. in X. stoletjem. Slovenci, ki so bili v prvotni domovini združeni v župe, so tudi po naselitvi v Furlanijo obdržali oblike žup. Med temi je bila največja ona v Belgradu. Sprva so bili podložni furlanskim grofom, leta 1030 pa je eden teh grofov, Verhen, zapustil Belgrad svoji hčerki Jadmundi.

Ti grofje so bili nemškega pokolenja, kraj pa je imel le slovensko ime. Pozneje, leta 1090, je vse prešlo v last grških grofov. Nari navedemo imena vas, z zgolj slovenskim imenom, ki so pripadale temu okrožju: Belgrad, Gradisce, Gorica, Beljan, Sklavinik, Vrh, Loka, Blavec (Plavec, onstran Tilmenta), Velikonja, Hlevnik, Stražice ob Tilmentu, Robedišče, Selo, Rivinjan. Poleg tega tudi imena rečic in potokov, kakor: Koren, Kranj, Brodič, Sredica, Miljana, Belica, Zelma, Konjalka itd. Pozneje bomo govorili obširneje o vsem tem, tudi o krajevni imenih zemljišč.

X. stoletje so bile torej v Furlaniji pod furlanskim gospodvom. Slovenci so zasedli le neobljubene kraje, uporabivši prejšnje krajevo ime, ki so ga priključili po svoje. Leta 1040 je neki zgodovinar zapisal v enoplojediji takole o prihodu Slovencev v Italijo: «Discendendo ver, so mezzogiorno, nel cuore del Friuli stesso troviamo i villaggi di Poccina, Pracenicco, Glavnicco, Slavnicco, Gorizzo, Gradica, Jovanizza, Stupizza, Costruizza e parecchi altri nomi di radice e forma evidentemente slava».

Posledice naselitve Slovencev na Furlanijo so se poznale tudi v javnem življenju. Slovenski jezik je postal deželni jezik in tudi na lombardskem dvoru v Cedadu

Horoskop

OVEN (od 21. 3. do 20. 4.) — Nudila se vam bo prilika, da boste mogli ravnati po svojih željah in načrtih; pri tem boste mogli računati na podporo vplivnih oseb.

BIK (od 21. 4. do 20. 5.) — Ne dopustite, da vam vsilijo odgovornosti, ki presegaajo vaše poklicne zmožnosti.

DVOJKA (od 21. 5. do 22. 6.) — Proti večeru utegnete dobiti nepričakovan, a razveseljujoč obisk.

RAK (od 23. 6. do 22. 7.) — Kar ste že dolgo pričakovali, se bo končno zgodilo, in mogli boste zboljšati svoj gnetni položaj.

LEV (od 23. 7. do 22. 8.) — Pojasnite svoje probleme o sebi, ki ima razumevanje, in ne boste se kesali. Sicer pa ne mislite samo nase.

DEVICA (od 23. 8. do 22. 9.) — Ne poslušajte nasvetov oseb, ki ne poznajo dobro vašega položaja. Majhne nevednosti ne zaslužijo hude jeze.

TEHNIKA (od 23. 9. do 23. 10.) — Utegne se zgoditi, da se naveličate tega, kar je bilo do sedaj izključno življenje vašega čustvenega življenja.

SKORPLION (od 24. 10. do 22. 11.) — Ne razširite lahkomiselno dosedanjega kroga svojih prijateljev. Z nerazmeravnim potovanjem ne bo nič.

STRELEC (od 23. 11. do 20. 12.) — Pri finančnih zadevah je na mestu previdnost. Pazite, da ne obudite nekega starega nasprotovanja.

KOZOROG (od 21. 12. do 20. 1.) — Obeta se vam prijeten večer, kajti premagala vas bo dobra volja in veselo razpoloženje vaših prijateljev.

VODNAR (od 21. 1. do 19. 2.) — Tekmeči bodo skušali vplivati na vas, toda vi se jih boste znebili z lahkoto. Ne popuščajte samo da bi ohranili mir v družini.

RIBI (od 20. 2. do 20. 3.) — S svojim posegom boste v znatni meri prispevali k ureditvi nekega važnega posla.

Jugoslovanski filmski igralec Anton Vrdoljak igra večjo vlogo v De Santisovemu filmu «Čista dolga leto dni, ki ga je Univerzitetni kinematografski krožek prejšnjo nedeljo prikazal v predpremi v dvorani Teatro Nuovo

Marijana dvigne 225 kg

Neverjavno močna Ličanka se odpravlja na turnejo po treh celinah

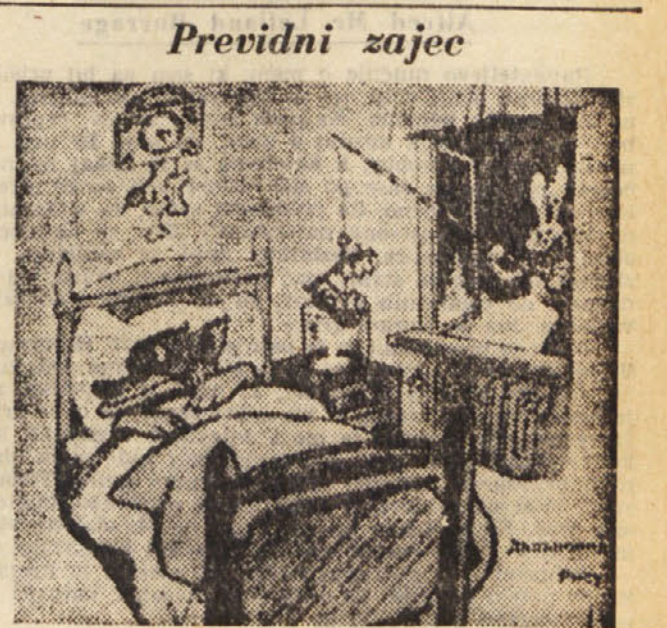
Dvoboj z Andersonom, svetovnim prvakom, v rimsko-grškem slogu

Marijan Matijević, «junak iz Like», je nekoč veljal za najmočnejšega človeka. Dvigal je velikanska bremena, zviljal železniške tračnice, plesal s šestimi sodi, trgal po več svežnjeh kart in v rokoborbi premagal najmočnejše borec.

Marijana Matijevića ni več, iz njegove šole pa je prišla Marijana Dugački, «junakinja iz Like», ki si je nadela ime svojega učitelja. Marijana pa je še bolj zanimiva, ker je ženska in ker njene sposobnosti presegajo moč najmočnejših tekočletov po svetu.

«Junakinja iz Like» dvigne s tal tovor 225 kg, kar je precej več, kot zmore ameriški tekočlet in rokoborec Anderson, ki dvigne le 182,5 kg. Razen tega Marijana dvigne in ponovno spusti svoj tovor šestkrat zapovrstjo.

Marijana je doslej nastopila v naši deželi že več kot tisočkrat. Ko je bila lani v najboljši formi, je povabila na tekmo v divjanju bremena in celo na rokoborbo v grško-rimskem slogu Andersona, ki je v teh disciplinah svetovni prvak. Razen izjave v listih, da bi prišel v Jugoslavijo in se pomeril z «junakinja iz Like», pa

M. B.

